

Factsheet Dienstplicht

Achtergrond - 3 januari 2011

Duitsland roept vandaag zijn 12 duizend laatste dienstplichtigen op. Op 1 juli 2011 wordt de dienstplicht afgeschaft als onderdeel van de bezuinigingsmaatregelen van minister Zu Guttenberg. Dat heeft ook gevolgen voor de Duitse zorgsector en het hoger onderwijs. Een overzicht. *(Gepubliceerd: 24-8-2010, geactualiseerd: 3-1-2011)*

Waarom wordt de dienstplicht afgeschaft?

Uit bezuinigingsoverwegingen en omdat de taak van het leger de afgelopen jaren is veranderd.

De afschaffing van de dienstplicht moet het leger "goedkoper en efficiënter" maken. Het is de meest ingrijpende bezuinigingsmaatregel van minister van Defensie Karl-Theodor zu Guttenberg (CSU). Hij moet voor 2014 ruim 8 miljard euro besparen.

De "huidige veiligheidspolitieke situatie" maakt een leger in de huidige omvang overbodig, vindt Duitsland. De Bundeswehr is er niet meer zozeer op gericht om de Duitse landsgrenzen te verdedigen, maar vooral om te worden ingezet bij buitenlandse missies.

Hoe groot is het leger in de nieuwe vorm?

De Bundeswehr telt vanaf juli 2011 ongeveer 185 duizend soldaten. Nu zijn dat er nog 254 duizend.

De afgelopen jaren werd de dienstplicht steeds korter en werden steeds minder dienstplichtigen opgeroepen. Sinds juli 2010 moeten soldaten nog maar zes maanden in dienst; tussen 2002 en juli 2010 was dat negen maanden, daarvoor een jaar.

Slechts 40 procent van de Duitse mannen werd de laatste jaren daadwerkelijk nog opgeroepen. Zo hoefden getrouwde mannen niet in dienst. De kritiek op de dienstplicht luidde daarom onder andere dat die te willekeurig was geworden.

Waarom is het einde van de dienstplicht een probleem voor de zorgsector?

Jongeren die niet in het leger wilden, konden sinds 1961 een vervangende

dienstplicht vervullen, meestal bij zorginstellingen: de *Zivildienst*.

Nu deze extra arbeidskrachten wegvallen, houdt de zorgsector rekening met een ernstig tekort aan personeel. Volgens cijfers van *Der Spiegel* werkten in de jaren negentig zo'n 130 duizend jonge mannen per jaar in Duitse zorginstellingen. In 2009 deden 90.555 jongens vervangende dienstplicht, aldus weekblad *Stern*.

Een nieuwe vrijwilligersregeling moet dit probleem (gedeeltelijk) oplossen. Mannen en vrouwen van alle leeftijden mogen zich daarvoor aanmelden voor 12 tot 24 maanden. Kost, inwoning en sociale verzekeringen worden door de staat betaald, over "zakgeld" moeten de vrijwilligers het zelf eens worden met de zorginstellingen.

En waarom is het een probleem voor Duitse universiteiten?

In het Duitse hoger onderwijs wordt rekening gehouden met zo'n 35- tot 60 duizend extra studenten tussen 2011 en 2015. Jongeren die anders in dienst waren gegaan, kiezen nu voor een studie aan een universiteit of hogeschool. De onderwijsinstellingen hebben voor deze toestroom geen geld en geen plek.

In december 2010 hebben de centrale overheid en de deelstaten besloten de extra kosten - die naar schattingen van de Duitse media kunnen oplopen tot 1,5 miljard euro - voor het hoger onderwijs op zich te nemen.

Wanneer werd de dienstplicht ingevoerd?

De eerste dienstplichtigen werden in West-Duitsland in 1957 opgeroepen. Na de Tweede Wereldoorlog mocht Duitsland van de geallieerden slechts een beperkt leger hebben. In 1955 werd de BRD lid van de NAVO en mocht het weer een dienstplicht invoeren. De DDR begon de dienstplicht in 1962.

Vrouwen mogen zich sinds 2001 vrijwillig aanmelden voor het leger.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/556/factsheet-dienstplicht>